

ΚΑΝΩΝ Θ'.

Ἐπειδὴ Ἰέραξ, τόνδε, ὡσανεὶ ἐπὶ πορνείᾳ διαβαλλόμενον, οὐκ ὀφείλει λέγει ἐν τῷ Κλήρῳ εἶναι, ὁ δὲ Ἐπίσκοπος Ἀπόλλων δι᾽ ἰσχυρίσατο, τηνικαῦτα μηδένα κατήγορον ἐν μέσῳ ἐληλυθέναι κατ' αὐτοῦ, ἐξεταζέσθω καὶ οὗτος, καὶ εἰ μὲν κατήγορός τις ἀναφύεται πίστειως ἄξιός καὶ τὸ ἔγκλημα ἀποδείκνυται, φερομένων ἀξιοπίστων μαρτύρων, τῆς Ἐκκλησίας ἐκβαλλέσθω, εἰ δὲ τοῦ Κλήρου ἄξιός ἐστι καὶ ἐπὶ σωφροσύνῃ μαρτυρεῖται, μενέτω ἐν τούτῳ.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Ἰέραξ οὗτος ἐκατηγόρει κάποιον Κληρικόν ὅτι ἐπόρνευσε, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μένη εἰς τὸν Κλήρον, ἀλλὰ νὰ κηρυχθῆ. ὁ δὲ Ἐπίσκοπος Ἀπόλλων, ὁ χειροτονήσας τὸν Κληρικόν, ἐβεβαίωσεν, ὅτι τῷ τότε καιρῷ (ἕως τῆς χειροτονίας του) κανένας κατήγορος δὲν ἐφάνη νὰ τὸν κατηγορήσῃ. Ὅθεν καὶ ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει, ὅτι νὰ ἐξετασθῆ ἡ ὑπόθεσις τοῦ διαβληθέντος Κληρικοῦ, καὶ εἰ μὲν εὐρεθῆ ἀξιοπίστος κατήγορος ὅπου νὰ τὸν κατηγορήσῃ (1) (καὶ ὅρα τὸν σδ'. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν σ'. τῆς β'), καὶ τὸ ἔγκλημά του

109. τοῦ α. τόμου τῆς σειράς τῶν Πατέρων)· πρέπει λοιπὸν, ὡς εἴπομεν, οἱ μὲν λαϊκοὶ τοιαύτας προσφοράς νὰ προσφέρουσιν εἰς τὸν Θεόν, οἱ δὲ Ἱερεῖς νὰ διαλέγουσι πέντε τὰς πλέον καλητέρας, καὶ αὐτὰς νὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰ θεῖα Μυστήρια. Ὅχι καὶ δὲν εἶναι πέντε, τὸ ὀλιγώτερον ὀλιγώτερον δύο προσφοράς πρέπει νὰ ἔχουν, καὶ ἀπὸ μὲν τὴν μίαν νὰ ἐκβάλλωσι μόνον τὸν ἄμνόν καὶ ὄχι ἄλλο, ἀπὸ δὲ τὴν ἄλλην ἔχουσαν σφραγίδας τέσσαρας, νὰ ἐκβάλλωσι τὰς μερίδας τὰς ἄλλας, καθὼς καὶ εἰς τὰ Μοναστήρια τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἔτσι μὲ δύο προσφοράς λειτουργοῦν (καὶ ὁ ε. τοῦ Νικολάου εἰς δύο τὰς προσφοράς ἐδιαίρεσεν ἀνωτέρω)· μὲ μίαν δὲ προσφορὰν νὰ μὴ λειτουργῆ τινὰς Ἱερεῖς, οὔτε ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νὰ ἐκβάλλῃ τὸν Ἄμνόν καὶ τὰς μερίδας, διατὶ ἡ προσφορὰ σημαίνει τὴν κοιλίαν τῆς Θεοτόκου, κατὰ τὸν ἅγιον Γερμανόν, ἡ δὲ Θεοτόκος ἓνα μονογενῆ Υἱὸν ἐγέννησε, καὶ ὄχι ἄλλον τινά· διὸ ἔτσι καὶ ἀπὸ μίαν προσφορὰν ἓνας μονογενῆς Ἄμνος πρέπει νὰ εὐχαίνη καὶ ὄχι καὶ ἄλλων μερίδες. Σημείωσαι ὅτι ὁ ι'. τοῦ Νικολάου λέγει· Ἐκεῖνο ὅπου γράφει ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὰ Ἀσκητικά του, ὅτι οἱ Μοναχοὶ ὅπου κάμνουν μικρὰ σφάλματα καὶ εἰς μικρὰ ἐπιτίμια εὐρίσκονται, νὰ γίνωνται ἀπ' εὐλογίας, ἐρμηνεύεται, ὅτι νὰ μὴ παίρνουν οἱ τοιοῦτοι εὐλογίαν, ἧτοι ἀντίδωρον, ὡς καὶ ὁ Βαλσαμών ἐρμηνεύων τούτον τὸν Κανόνα τὸ ἴδιον λέγει· ὁ δὲ ιη. τοῦ ἁγίου Νικηφόρου λέγει, ὅτι οἱ ἐν ἐπιτιμίοις ὄντες Μοναχοὶ πρέπει νὰ συντρώγουν καὶ νὰ συμπροσεύχωνται μὲ τοὺς λοιποὺς Μοναχοὺς, καὶ ὁμοῦ μὲ τὴν ἐξομολόγησίν των νὰ τρώγουν καὶ εὐλογίαν, ἧτοι κατακλαστὸν καὶ ἀντίδωρον, ὄχι ἐναντιούμενος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ἀλλὰ προστιθεὶς τῷ, ὁμοῦ μὲ τὴν ἐξομολόγησίν των, ἔδειξεν ὅτι ὁ μὲν Βασίλειος λέγει νὰ μὴ παίρνουν ἀντίδωρον οἱ Μοναχοὶ ἐκεῖνοι ὅπου πρὸ τῆς ἐξομολογήσεως ἐλεγχθοῦν, ὅπερ εἶναι βαρύτερον, αὐτὸς δὲ λέγει διὰ τοὺς Μοναχοὺς ὅπου πρὸ τοῦ νὰ ἐλεγχθοῦν ὡς ἀμαρτήσαντες, προφθάσουν καὶ ἐξομολογηθοῦν. Ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι, τὸ ἀπ' εὐλογίας γενέσθω, ὅπου γράφει ὁ Βασίλειος, θέλει νὰ εἰπῆ, ὅτι νὰ ἀπέχουσι τῶν θεῶν Μυστηρίων, ἐπειδὴ εὐλογία λέγεται καὶ ἡ θεῖα Εὐχαριστία κατ' ἐκεῖνο τοῦ Παύλου· «Τὸν Ἄρτον ὃν κλῶμεν καὶ τὸ ποτήριον τῆς Εὐλογίας, ὃ εὐλογοῦμεν» (ἀ. Κορινθ. Κεφ. 1.). Καὶ κατὰ τὸν Θεοδώρητον ἐρμηνεύοντα τὸ ψαλμικόν ἐκεῖνο· «Τοῦ Κυρίου ἡ σωτηρία καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἡ εὐλογία σου,» ἧτοι ἡ θεῖα Εὐχαριστία, ἡ δεδομένη εἰς τὸν λαόν πρὸς μετάληψιν· ἀλλ' ἡ προτέρα ἐξήγησις τῆς εὐλογίας εἶναι ἀρμοδιωτέρα. Σημείωσαι πρὸς τούτους, ὅτι ὁ ια. Κανὼν τοῦ Νικο-

λάου λέγει, ὅτι ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Σικεώτου μανθάνομεν ὅτι, ὅσοι διὰ ἀμαρτήματά των εἶναι ἐμποδισμένοι ἀπὸ τὰ θεῖα Μυστήρια, εἶναι ἐμποδισμένοι ἐνταύτῳ νὰ μὴ παίρνουν οὔτε ἀντίδωρον. Ὁ δὲ Βαλσαμών εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ρηθέντος ι. Κανόνος τοῦ Νικολάου λέγει, ὅτι αἱ γυναῖκες ἐκεῖναι ὅπου δὲν μεταλαμβάνουν τὰ θεῖα Μυστήρια πρέπει νὰ παίρνουν ἀντίδωρον, διὰ νὰ μὴ λάβουν κακὴν ὑπόψιν περὶ αὐτῶν οἱ ἄνδρες των. Σημείωσαι πρὸς τούτους ὅτι δὲν ἀμαρτάνει τινὰς ἂν προσφέρῃ διὰ τρεῖς ἀνθρώπους μίαν προσφορὰν, ἢ ἅπτη μίαν κανδήλαν, κατὰ τὸν ια. Κανόνα τοῦ ἁγίου Νικηφόρου. Ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ β'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ τὴν τοῦ δ'. Ἀποστολικοῦ. Ὁ δὲ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας Πέτρος λέγει, ὅτι δὲν εἶναι δεκταὶ οὔτε αἱ προσφοραὶ τῶν πορνῶν γυναικῶν, οὔτε τὸ θυμίαμα, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ὑποκάτω εἰς ἐπιτίμιον (Σελ. 396. τῆς βιβλ. Γιοῦρις Γραικορ. καὶ παρὰ τῷ β'. τόμ. τῶν Συνοδικῶν.). Καὶ ὁ Θεσσαλονίκης δὲ Συμεὼν (ἀποκρ. μζ'.) λέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δέχωνται αἱ προσφοραὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, ὅπου ἀμαρτάνουν φανερά, καὶ δὲν ἀπέχουν ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας· ὅρα καὶ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κε. τῆς ἐν Ἀγκύρα. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς φανερά ἐμποδίζει τὸ νὰ προσφέρουν αἱ πόρνοι τι εἰς αὐτὸν, λέγων· «Ὁδὸ προσυίσεις μίσθωμα πόρνης, οὐδὲ ἀλλαγμὰ κυνὸς εἰς τὸν οἶκον Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου πρὸς πᾶσαν εὐχὴν, ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου ἐστὶ καὶ ἀμφοτέρα.» Ὅπερ ρητὸν δανεισθεὶς καὶ ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἶπε· «Μίσθωμα πόρνης ἀγνὸς οὐ μερίζεται» (ἐν τοῖς τετραστίχοις Ἰάμβοις). Ὁ δὲ Πατριάρχης Λουκᾶς λύων τινὰ ζητήματα μετὰ τῆς περι αὐτὸν Συνόδου λέγει, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δεχθῆ ὁ Ἱερεὺς τὴν προσφορὰν ἐκεῖνων ὅπου ἀπειθοῦν, καὶ δὲν θέλουν νὰ δεχθοῦν τὸν Κανόνα τῆς ἀμαρτίας των. Καὶ οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὰς διαταγὰς των (βιβλ. δ'. Κεφ. ς'.) λέγουσιν· «Οἱ ἐν ἀμαρτίαις γενόμενοι, καὶ μὴ μεταγινόντες, οὐ μόνον οὐκ εἰσακουσθήσονται προσευχόμενοι, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸν παροξύνουσιν, ὑπομνησκόντες αὐτὸν τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας. Περίστασθε (ἧτοι μὴ παίρνετε) οὖν τὰς τοιαύτας διακονίας, ὡς ἀλλαγμὰ κυνὸς, καὶ μίσθωμα πόρνης· ἐκάτερα γὰρ τοῖς νόμοις ἀπηγόρευται. Οὔτε γὰρ Ἐλισσαῖος τὰ παρὰ τοῦ Ἁζαὴλ κομισθέντα εἰδέξατο, οὔτε Ἀχιὰς τὰ παρὰ τοῦ Ἱεροβοάμ.»

(1) Ὅρα ὅτι ἓνας καὶ μόνος ἀξιοπίστος κατήγορος ἀρκεῖ εἰς κατηγορίαν, μάρτυς δὲ ἓνας δὲν εἶναι ἀρκετός, ἀλλὰ χρειάζονται νὰ ᾖναι πολλοί, ἧγουν πέντε κατὰ τὸν Βλάσταριν, ἢ τὸ ἐλάχιστον τρεῖς κατὰ τὸν Ζωναράν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἡρακλείας Νικητής (ἀποκρ. δ'.) λέγει, ὅτι ἂν κάμμιὰ πόρνη γυναῖκα ἐγγα-

ἀποδειχθῆ ἀληθές διὰ ἀξιοπίστων μαρτύρων (ὄρα καὶ τὸν ο.έ. Ἀποστολ.), ὡς ἐκβάλλεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν (1)· εἰ δὲ μαρτυρηθῆ σῶφρων καὶ τοῦ Κλήρου ἄξιος, ὡς μένη εἰς αὐτόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Ἵνατε γνώμη παντός τοῦ Ἱερατείου Οἰκονόμον ἀποδειχθῆναι ἕτερον, ἐφ' ᾧ συντέθεται καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἀπόλλων, πρὸς τὸ τὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς δέον ἀναλίσκεσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν διορίζει, ὅτι μετὰ τὴν γνώμην δλου τοῦ Ἱερατείου νὰ γίνεται ἄλλος (2) Οἰκονόμος εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν, διὰ τὰ οἰκονομικὰ καλῶς καὶ νὰ ἐξοδεύῃ εἰς τὰ πρέποντα, ἤτοι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρεῖας τῶν χηρῶν καὶ πτωχῶν, τὰ τῆς Ἐκκλησίας σιτηρέσια. Εἰς τὸν διορισμὸν δὲ τοῦτον τοῦ Οἰκονόμου ἔδωκε γνώμην καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἀπόλλων, εἰς τοῦ ὁποῖου, ὡς φαίνεται, τὴν Ἐπισκοπὴν ἐμελλε νὰ κατασταθῆ ὁ Οἰκονόμος αὐτός. Ὅρα καὶ τὸν λή. καὶ μά. Ἀποστολικόν, καὶ τὸν κς'. τῆς δ'. καὶ τὴν εἰς ἐκείνον ὑποσημείωσιν.

ΚΑΝΩΝ ΙΑ'.

Αἱ χῆραι καὶ οἱ πένητες καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες ξένοι πάσης ἀναπαύσεως ἀπολαυέτωσαν, καὶ μή τις τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἰδιοποιείσθω.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρὼν Κανὼν ἐξηγήσει εἶναι τοῦ ἀνωτέρω. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνος ἐδιώρισε νὰ ἐξοδεύωνται διὰ τοῦ Οἰκονόμου τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα εἰς τὰ πρέποντα, οὗτος λέγει, ποῖα εἶναι τὰ πρέποντα αὐτά· ὅτι δηλαδὴ αἱ χῆραι καὶ οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ξένοι ἀδελφοί, ὅπου τύχη νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν, πρέπει νὰ ἀπολαμβάνουν κάθε ἀνάπαυσιν ἀπὸ τὰ σιτηρέσια τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κἀνένας Ἐπίσκοπος ἢ Οἰκονόμος νὰ μὴ οἰκείοι ποιῆται αὐτὰ καὶ νὰ τὰ τρώγῃ μόνον αὐτός. Ὅρα καὶ τὸν λή. μάλιστα δὲ τὸν μά. Ἀποστολικόν.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἀφυγγίω (ἢ Ἀφρυγγίω παρ' ἄλλοις) Ἐπισκόπῳ, περὶ τῶν λεγομένων Καθαρῶν.

ΚΑΝΩΝ ΙΒ'.

Δεδήλωκέ μοι ἡ σὺ εὐλάβεια, ὡς τινες τῶν ὀνομαζόντων ἑαυτοὺς Καθαροὺς, προσελθεῖν βούλονται τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν Σύνοδος ἡ γενομένη ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν μακαρίων Πατέρων ἡμῶν ὥρισεν, ὥστε χειροτονεῖσθαι τοὺς προσερχομένους, θέλησον κατὰ τὸν τύπον τοῦτον τοὺς ἐθέλοντας προσέρχεσθαι τῇ Ἐκκλησίᾳ χειροτονεῖν, εἴ γε ὁ βίος αὐτῶν ὀρθός ἐστι καὶ μηδὲν τούτοις ἀντίκειται.

Ἑρμηνεία.

Ἡ κανονικὴ αὕτη ἐπιστολὴ διορίζει διὰ τοὺς Ναυατιανοὺς, οἵτινες θέλουσι νὰ ἐπιστραφοῦν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, λέγων ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἐν Νικαίᾳ πρώτη Σύνοδος ὥρισε νὰ χειροτονουῦνται οἱ ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς κακοδοξίας εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν αἰρετικοί, ἂν εὐρεθοῦν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἄξιοι τῆς Ἱερωσύνης (3), διὰ τοῦτο καὶ ἐσὺ, ὦ Ἀφρυγγίε, θέλησον νὰ χειροτονήσῃς τοὺς θέλοντας ἐπιστραφῆναι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Ναυατιανοὺς, εἰ μὴ ἡ ζωὴ αὐτῶν φανῆ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἀνέγκλητος, καὶ κἀνένας ἐμπόδιον δὲν ἔχῃ εἰς τὸ νὰ λάβουν τὴν Ἱερωσύνην. Ὅρα καὶ τὸν ἡ. τῆς α'.

στρωθῆ, καὶ ὁμολογῆ μεθ' ὅρκου ὅτι ἐφθειρεν αὐτὴν κἀνένας Ἱερεὺς, νὰ μὴ πιστεύεται, ἂν δὲν ἀποδειχθῆ τὸ πρᾶγμα δι' ἀξιοπίστων μαρτύρων. Ὅθεν πρέπει νὰ ἀφειθῆ ὁ Ἱερεὺς εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ποιεῖ ἐν τάχει τὴν ἐκδίκησιν (σώζεται αὕτη ἐν χειρογράφοις, καὶ ἐν σελ. 340 τοῦ Γιοῦρις Γραικορ.)

(1) Ἐκκλησία ἐδῶ πρέπει νὰ ἐννοηθοῦν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ καὶ Κληρικοὶ, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους πρέπει νὰ ἐκβάλλεται ὁ κατηγορηθεὶς αὐτὸς Κληρικός· οὐ γὰρ καὶ ἀπὸ τὸν Κλῆρον καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὁμοῦ πρέπει νὰ ἐκβάλλωνται οἱ καθαιρεθέντες Κληρικοί, ὅτι ἐοῦς ἐκδικήσεως διὰ ἐπὶ τὸ αὐτὸν κατὰ τὸν κέ. Ἀποστολ. καὶ γ'. καὶ λδ'. Βασιλείου, ἐξω μόνον ἂν ὁ καθαιρε-

θεὶς αὐτὸς πέσῃ καὶ β'. εἰς ἀμαρτημά τι καθαιρετικὸν τῆς Ἱερωσύνης, περὶ οὗ ὄρα τὸν αὐτὸν Ἀποστολικόν.

(2) Ὅς φαίνεται ἄλλος ἦτον Οἰκονόμος πρὸ τοῦ, μὴ κατὰ τὸ πρέπον διοικῶν τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα, καὶ διὰ τοῦτο ἐχρειάσθη νὰ κατασταθῆ Οἰκονόμος ἄλλος.

(3) Διορίζει δὲ ἡ α'. Σύνοδος τοῦτο, ὅχι, καθὼς λέγει ὁ Βαλαμίων ἐν τῷ ἡ. Κανόνι αὐτῆς, ὅπου περὶ τῶν Ναυατιανῶν λέγει, ἀλλὰ ἐν τῷ ιθ'. ὅπου λέγει περὶ τῶν Παυλιανισάντων, ὅτι ἂν αὐτοὶ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν εὐρεθοῦν ἄξιοι, νὰ χειροτονουῦνται.

Του αὐτοῦ, Ἀγάθωνι Ἐπισκόπῳ.

ΚΑΝΩΝ ΙΓ'.

Ἄγνων τοὺς τῆς Ἐκκλησίας νόμους ὁ Μάξιμος, δίσχυρίσατο παρανόμῳ συμβιώσει συνῆθαι καὶ ἐπειδὴ θορυβεῖ αὐτὸν τὸ ἀσύνακτον εἶναι, διεβεβαίωσατο (ἐπειδὴ ἀγνοία τὸ παράνομον ἔδρασεν) ἐκ συμφώνου ἀπέχεσθαι τῆς παρανόμου συμβιώσεως, κἀκείνης ἀγαπώσης τοῦτο. Ἐὰν τοίνυν δοκιμάσης ὅτι τοῦτο ποιοῦσιν ἐκ συμφώνου καὶ μὴ ἀπατῶσιν (ἐπειδὴ δεκαετῆς ἐστὶν ὁ χρόνος), εἰ σκοπεῖς μετὰ τῶν κατηγουμένων αὐτοὺς συνάγεσθαι τέως, οὕτω διοίκησον· εἰ δὲ συνορᾷς, ὅτι ἀπατῆσαι βούλονται, καὶ δέεται τὰ κατ' αὐτοὺς ἐτι στύφως, ἕπερ ὁ Θεὸς ὑποβάλλει σοι, τοῦτο ποιήσον, πανταχοῦ πρὸς τὸ ἐπέχον ὀδηγούμενος· ἐπὶ γὰρ τῶν τόπων τυγχάνων, τὰς γνώμας αὐτῶν μᾶλλον εἰδέναι δύνασαι.

Ἑρμηνεία.

Ὁ Μάξιμος οὗτος, μὴ ἠξεύρωντας τοὺς νόμους τῆς Ἐκκλησίας, μὲ ἰσχυρογνωμοσύνην ἔλαβε γυναικὰ μὲ παράνομον γάμον, διὰ τὸν ὅποιον καὶ ἀφώρισθη ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν σύνκξιν τῶν πιστῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἐλυπεῖτο πολλὰ διατὶ ἦτον ἀσύνακτος, ἤγουν ἀφωρισμένος ἀπὸ τοὺς πιστοὺς, ἐβεβείωσεν, ὅτι ἔχει νὰ χωρισθῆ ἀπὸ τὸ παράνομον αὐτὸ συνοικέσιον, ὅπου κατ' ἀγνοίαν ἔπραξε, θελούσης τοῦτο συμφώνως καὶ τῆς γυναικός. Ὅθεν ὁ Θεόφιλος γράφει εἰς τὸν Ἀγάθωνα τοῦτον καὶ τοῦ λέγει ὅτι, ἂν δοκιμάση καὶ ἰδῆ πῶς αὐτοὶ τῆ ἀληθείᾳ χωρίζονται ἐκ συμφώνου ἀπὸ τὸν γάμον αὐτὸν, καὶ δὲν ἔχουν νὰ ἀπατήσουν τὴν Ἐκκλησίαν, στοχαζόμενοι, ὅτι διὰ τῆς παρανομίας τῶν εἶναι δέκα χρόνους ἀφωρισμένοι (1). ἂν τοῦτο, λέγω, στοχασθῆ καὶ ἰδῆ, νὰ τοὺς ἀφήσῃ κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἔμβουν μὲ τοὺς κατηγουμένους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πάλιν νὰ ἐκβάνουν ὁμοῦ μὲ αὐτούς. Εἰ δὲ καὶ στοχασθῆ, ὅτι ἔχουν νὰ ἀπατήσουν, καὶ ἀκόμη χρειάζονται παιδεῖν, νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο ὅπου ἤθελε τὸν φωτίσει ὁ Θεός, ὀδηγούμενος εἰς κάθε ὑπόθεσιν πρὸς τὸ ἐπέχον, ἤτοι κατὰ τὸν στοχασμὸν, ὅπου ἤθελε κάμει περὶ αὐτῆς μὲ ἐποχὴν καὶ ἀργοπορίαν. Διότι εὐρισκόμενος εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἀκαλοῦθουν τὰ πράγματα, ἔμπορεῖ νὰ ἠξεύρῃ καλλήτερα ἀπὸ τὸν Θεόφιλον τὰς γνώμας τῶν ἐκεῖσε ἀνθρώπων, καὶ ἀκολούθως τὸν συμφερότερον τρόπον τῆς τούτων διορθώσεως.

Του αὐτοῦ, Μηνᾷ Ἐπισκόπῳ.

ΚΑΝΩΝ ΙΔ'.

Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασιν οἱ Πρεσβύτεροι ἐν Γεμίῳ τῆ κώμῃ, εἰ ἀληθεύει ἢ κομίζουσα τὸ γράμμα Εὐσταθία. Φάσκει γὰρ, ὅτι Κυρράδιον ἀδικοῦσαν καὶ μὴ βουλομένην ἀναστεῖλαι τὴν ἀδικίαν, ἐχώρισαν τῆς συνάξεως. Ἐπειδὴ τοίνυν εὖρον ὡς τὸ ἑαυτῆς κακὸν θεραπεύουσα βούλεται συναχθῆναι, θέλησον παρασκευάσαι αὐτήν, ἀποθέσθαι πρῶτον τὴν ἀδικίαν καὶ πείσαι μετανοῆσαι, ἵνα οὕτως, εἰ συνίδεις ὅτι νόμῳ Θεοῦ προσέρχεται, τῆς συνάξεως ὀρεγομένη, ἐπιτρέψῃς αὐτῇ μετὰ τῶν λαῶν συναγῆσθαι.

Ἑρμηνεία.

Ἡ παροῦσα κανονικὴ Ἐπιστολὴ λέγει, ὅτι οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ χωρίου Γεμίου ἀφώρισαν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν σύνκξιν τῶν πιστῶν μίαν γυναῖκα Κυρράδιον ὀνομαζομένην, διατὶ ἀδίκει καὶ ἀρπαξὲ τὰ ξένα πράγματα, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας δὲν ἤθελε νὰ ἀφεθῆ, κατὰ τὸ δηλωτικὸν περὶ τούτου γράμμα ὅπου ἔφερον ἀπ' ἐκεῖ τῆ Εὐσταθία, καὶ ὅτι ὁ ἀφορισμὸς αὐτὸς ὅπου τῆς ἔκαμαν εἶναι νόμιμος καὶ κανονικός. Περὶ τούτου λοιπὸν τοῦ ἰδίου διορίζων ὁ Θεόφιλος τὸν Ἐπίσκοπον Μηνᾶν τοῦ λέγει, ὅτι, ἐπειδὴ ἡ ἀδικος γυνὴ αὕτη ἠθέλησε καὶ ὑπεσχέθη νὰ ἰατρεύσῃ τὸ κακὸν αὐτὸ καὶ τὴν ἀδικίαν ὅπου ἔκαμε, καὶ οὕτω νὰ λυθῆ ἀπὸ τὸν ἀφορισμὸν, καὶ νὰ δεχθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιμελήσου νὰ τὴν καταπαίσης νὰ ἀποβάλῃ πρῶτον τὴν ἀδικίαν, ἤτοι νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω τὰ ξένα πράγματα, ὅπου ἤρπασε, καὶ νὰ μετανοήσῃ πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ συγχωρηθῆ ἡ ἁμαρτία τῆς αὐτῆς καὶ ἀφ' οὗ ταῦτα κάμῃ, εἰάν καταλάβῃς ὅτι μὲ θεῖον νόμον, ἤτοι μὲ ἀγαθὴν συνείδησιν καὶ διὰ τὸν Θεόν, καὶ ὅχι διὰ μόνην τὴν κατασχύνην τῶν ἀνθρώπων καταφεύγει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὀρέγεται νὰ συ-

(1) Ὁ δὲ Βαλαμὸν λέγει, ἐπειδὴ αὐτοὶ δέκα χρόνους ἔχουν ὅπου συνοικοῦν, δυσκόλως δύνανται νὰ χωρισθοῦν, καὶ μήπως διὰ τὴν πολυχρόνιον συνοίκησιν ταύτην ἀπατήσουν τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ τοῦτο, εἰάν οὕτω νοηθῆ, πρέπει νὰ συναφθῆ, ὅχι μὲ

τὴν προηγουμένην περίοδον, ἕπερ οὐκ ἔχει ὁ Κανὼν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπομένην, μὲ τὸ, εἰ δὲ καὶ στοχασθῆ ὅτι ἔχουν νὰ ἀπατήσουν, κτλ.

νάζεται με τοὺς λοιποὺς Χριστιανοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, συγχώρησαι τὴν νὰ ἐκκλησιασθῇ. Ὁρα καὶ τὸν γ'. Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΘΕΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ὁ ἐν ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Θεοφίλου, κατὰ τὸ 412, (1) κατέστη τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπίσκοπος καὶ τοῦ θείου διαδόχος. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀποθνήσκοντα ἐχθρεύετο τὸν θεῖον Χρυσόστομον, διὰ τὴν πρόληψιν καὶ προσπάθειαν ὅπου εἶχεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τοῦ Χρυσόστομου Θεόφιλον τὸν θεῖόν του, ἐφάνη εἰς αὐτὸν ἡ Θεοτόκος καὶ τοῦ εἶπε νὰ βάλῃ τὸν Χρυσόστομον εἰς τὰ ἱερά διπτυχα, ὃ καὶ ἐποίησε, μετκνοήσας διὰ τὴν προτέραν δυσμένειαν (2). Ἀποδιώξας δὲ ὅλους τοὺς Ἑβραίους ὅπου ἦσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν (3), καὶ κατὰ τῶν τότε αἰρετικῶν πόλεμον πνευματικὸν ἐκίνησε, μάλιστα δὲ κατὰ Νεστορίου, τὸν ὅποιον μὴ δυνήθει νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὴν πλάνην, οὔτε μὲ τὰ παρχκλητικὰ γράμματα ὅπου πρότερον τοῦ ἔστειλεν, οὔτε μὲ τὴν τοπικὴν Σύνοδον, τὴν ὅποιαν ἤθροισε κατ' αὐτοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν ἔτει 326. (4), ἐν ἣ καὶ τοὺς δώδεκα ἀναθεματισμοὺς κατὰ τῆς αἵρέσεως ἐκείνου ἐξέδωκε, τέλος ἔπεισε τὸν Βασιλέα Θεοδόσιον, καὶ ἐποίησε τὴν Οἰκουμενικὴν γ'. Σύνοδον (περὶ ἧς ὅρα εἰς τὰ ἐκείνης προλεγόμενα), αὐτὸς προεζάρχων αὐτῆς, διὰ τῆς ὁποίας τὸν δυσσεβῆ καθεῖλε Νεστόριον, ἐν ἔτει δὲ 444. (5) ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Ἐὰ δὲ συγγράμματα τούτου τὰ ἐν Παρισίοις ἐκδεδωμένα ἐν ἔτει 1638. εἰς ἑπτὰ τόμους συναριθμοῦνται, κοντὰ εἰς τὰ ὅποια καὶ ἡ κωνοικὴ αὕτη Ἐπιστολὴ σώζεται, ἀναγκαίᾳ οὖσα εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας σύστασιν, διηρημένη εἰς Κανόνας, τέσσαρας μὲν κατὰ τὸν Βαλσαμῶνα, εἰς πέντε δὲ κατὰ τὸν Ἀριστηνὸν, εἰς τὸν ὅποιον καὶ ἡμεῖς ἀκολουθήσαμεν. Ὁ δὲ Δόμνος οὗτος, πρὸς ὃν ἐπιστέλλεται, ἦτο Πατριάρχης Ἀντιοχείας (6). Ἐπικυροῦται δὲ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἀορίστως μὲν ἀπὸ τὸν α'. τῆς δ'. καὶ α'. τῆς ζ'. ὠρισμένως δὲ ἀπὸ τὸν β'. τῆς Οἰκουμενικῆς ς'. καὶ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως ταύτης Οἰκουμενικὴν τρόπον τινὰ ἀναλαμβάνει δύναμιν (7). Εὐρίσκειται δὲ ἐν τῷ β'. τόμῳ τῶν Πανδεκτῶν, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ β'. τόμου τῶν Συνοδικῶν.

Οἱ ε' Κανόνες τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐρμηνευόμενοι,

Εἰς οὓς διαιροῦνται, ἡ πρὸς Δόμνον Ἀντιοχείας, καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἐν Λιβύῃ Ἐπισκόπους κανονικαὶ αὐτοῦ Ἐπιστολαί.

Ἡ πρὸς Δόμνον κανονικὴ Ἐπιστολή.

ΚΑΝΩΝ Α'.

Ἐκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων, ὅταν εὐθυπέρηται Κανονικῆς εὐταξίας, οὐδένα μὲν ἐντίκειται θόρυβον ἡμῖν, ἀπαλλάττει δὲ καὶ τῆς παρά τινων δυσφημίας, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς παρά τῶν εὐφρονούντων εὐφημίας ἡμῖν προξενεῖ. Τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀποδέξοιτο ψῆφον ἀπροσκλητῆ, ἢ ἢπερ ἂν γένοιτο παρά τινων; ἢ πῶς τὸ κρίνειν ὀρθῶς καὶ ἐνόμως οὐκ ἀνεπίπληκτον ἔσται, μᾶλλον δὲ παντὸς ἐπαίνου μεστόν; καὶ

(1) Ὁ Φαβρίκιος ἐν τεύχ. 8. σελ. 553.

(2) Ὁ Νικηφόρος ἐν βιβλ. ιδ'. Κεφ. 28.

(3) Ὁ Νικηφόρος αὐτόθι. Κεφ. 14. καὶ ὁ Κάθε τόμ. 1. σελ. 391.

(4) Ὁ Κάθε αὐτόθι.

(5) Ὁτε Φαβρίκιος καὶ ὁ Κάθε αὐτόθι.

(6) Σημείωσαι ὅτι ἄλλην μίαν ἐπιστολὴν στέλλει ὁ θεῖος Κύριλλος πρὸς τὸν αὐτὸν Δόμνον, καὶ ἄλλην μίαν ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πρόκλος, τὴν αὐτὴν σχεδὸν περιεχούσας ὑπόθεσιν μὲ τὴν τῆς παρούσης, αἰτινὲς εὐρίσκονται ἐν τῇ ιδ'. πράξει τῆς δ'. Συνόδου τόμ. 6'. τῶν Συνοδικ. σελ. 192—193.

(7) Περὶ τῆς φράσεως τοῦ ἁγίου Κυρίλλου γράφει ταῦτα ὁ Φώτιος (ἐν Κώδ. 49.). «Ὁ δὲ λόγος αὐτῷ πεποιημένος, καὶ εἰς ἀδιάφθορον ἰδέαν ἐκδεικνυμένον, καὶ ὡς λευκὸν, καὶ τὸ μέτρον ὑπερορῶσα πόλησις. Τὸν θεῖον τοῦτον Κύριλλον Ἀναστάσιος ὁ

Συναίτης ἐν τῇ Ὁδηγῷ (Κεφ. ζ'.) σφραγίδα τῶν Πατέρων καλεῖ. Καὶ πάλιν (ἐν Κεφ. η.) λέγει· «Παραστήσωμεν αὐτὸν τὸν Φωστῆρα καὶ τοῦ χοροῦ τῶν Πατέρων ἀπόδεσμον». Καὶ πάλιν φησὶν· «Ὁδὸς τῶν Πατέρων τὸ πάγιον, καὶ ἀμείωτον, καὶ αἰώνιον, καὶ ἀνεξάλειπτον τῶν Χριστοῦ φύσεων εἰρήκεν, ὡς ὁ θεοφόρος Κύριλλος. Οἱ μὲν γὰρ μακάριοι Πατέρες τὸν ἀριθμὸν εἰρήκασιν, ὁ δὲ τρισμακάριστος Κύριλλος μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ, τὴν ἀνεξάλειπτον καὶ τηρουμένην φεῖ τῶν φύσεων διαμονὴν μετὰ τὴν ἐνωσιν. Εὐ σοι μένοι τὸ, Φωστῆρ καὶ πυρσὲ καὶ στύλε τῆς ἀληθείας». Παύλου δὲ τοῦ Ἑμέσσης διδάσκοντος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ ἐπαινοῦντος τὸν Κύριλλον παρόντα, ὁ λαὸς ἐβόα περὶ Κυρίλλου, «Τὸν Πατέρα τῶν Ἐπισκόπων, «Κύριε σῶσον» (σελ. 955. τῆς Δωδεκαβίβλ. Δοσιθ.). Ὁ δὲ Ἀγάθων Πάπας ἐν τῇ ἀναφορᾷ ὀνομάζει τὸν Κύριλλον, συστατικὸν τῆς ἀληθείας Κήρυκα.

αὐτοῦ (1) Ἐπισκόπων· ἔξω μόνον ἂν ὑποπτεύεται τινὰς ὡς ἐχθροὺς του, καὶ διὰ τοῦτο δὲν θέλη νὰ ᾖται παρόντες. Ἡμεῖς γὰρ, ἀγκαλὰ καὶ πιστεύωμεν, ὅτι κανέναν Ἐπίσκοπον δὲν εἶναι ἐχθρὸς κατὰ ἄλλου συναδελφοῦ του, μ' ὅλον τοῦτο, διὰ νὰ μὴ γένη ἡ παρουσία τῶν ὑποπτευομένων παρ' αὐτοῦ αἰτία νὰ μὴ θεωρηθῇ ἡ κρίσις του, καὶ μὲ τὸ νὰ νομίζῃ ὅτι ἔχει νὰ ἀδικηθῇ παρ' αὐτῶν, ἃς λείψουν οἱ ὑπόπτοι ἀπὸ τὴν χωρικὴν ταύτην περὶ αὐτοῦ Σύνοδον (2).

ΚΑΝΩΝ Β'.

Τὰ δὲ ἀδίκως ληφθέντα παρ' αὐτοῦ χρήματα ἀναδοθῆναι δίκαιον κατὰ δύο τρόπους. Πρῶτον μὲν, ὅτι οὐδὲ ἐχρῆν ὅπως γενέσθαι τι τοιοῦτον, καὶ ὅτι λυπεῖ σφόδρα, καὶ εἰς ἐσχάτην ἀκηδίαν καταφέρει τοὺς ἀπανταχόσε γῆς ὄντας θεοσεβεστάτους Ἐπισκόπους, τὸ ἀπαιτεῖσθαι λόγους τῆς οἰκονομίας τῶν παραπιπτόντων αὐτοῖς ἀναλωμάτων, εἴτε ἐκ προσόδων Ἐκκλησιαστικῶν, εἴτ' οὖν καὶ ἀπὸ τῆς τινῶν καρποφορίας· ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῶν ἰδίων καιρῶν (3) δώσει λόγον τῷ πάντων κριτῇ. Κειμήλια μὲν γὰρ καὶ κτήσεις ἀκινήτους, ἀνεκποιήτους ταῖς Ἐκκλησίαις σώζεσθαι χρῆ, θαρρεῖσθαι δὲ τοὺς κατὰ καιρὸν τὴν θείαν διέποντας Ἱερωσύνην, τῶν παραπιπτόντων ἀναλωμάτων τὴν οἰκονομίαν.

Ἑρμηνεία.

Ἀκόλουθος εἶναι ὁ παρῶν Κανὼν μὲ τὸν ἀνωτέρω. Λέγει γὰρ, εἶναι δίκαιον νὰ δεθοῦν εἰς τὸν ρηθέντα Ἐπίσκοπον Πέτρον τὰ ἄσπρα ὁποῦ τοῦ ἤρπασεν ἀδίκως (δρα τὸν γ'. Γρηγορ. τοῦ Θαυματουργοῦ) διὰ δύο αἰτίας, α'. διατὶ ἦτογ ἀδίκον πρᾶγμα νὰ τοῦ ἀρπάσουν ὅπως αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, καὶ β'. διατὶ πολλὰ λυπεῖ, καὶ εἰς μεγάλην ἀμέλειαν βάλλει τοὺς Ἐπισκόπους ἐκάστης ἐπαρχίας, τὸ νὰ χρεωστοῦν νὰ δίδουν λογαριασμοὺς διὰ τὰ ἐξόδα ὁποῦ κάμνουν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, τὰ ὅποια ἔρχονται εἰς αὐτοὺς, ἢ ἀπὸ τὰ σιτηρέσια ὁποῦ ἤθελον φέροι τινές, ἢ ἀπὸ τὰς καρποφορίας τῶν ὑποστατικῶν τῆς Ἐπισκοπῆς, ἐπειδὴ καὶ καθ' ἑναὶ ἀπὸ τῶν Ἐπισκόπων ἔχει νὰ δώσῃ λογαριασμὸν εἰς τὸν Θεόν, διὰ τὰ ἐξόδα ὁποῦ ἔκαμεν εἰς ὅλον τὸν καιρὸν ὁποῦ ἐπίσκοπος. Διότι, τὰ μὲν ἱερὰ κειμήλια καὶ τὰ ἀκίνητα ὑποστατικὰ τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐκκλησιῶν πρέπει νὰ σώζωνται εἰς αὐτὰς ἀναπόσπαστα καὶ ἀναφαίρετα, τὴν δὲ οἰκονομίαν τῶν ἐξόδων ὁποῦ τυχαίνουσιν εἰς αὐτὰς, πρέπει νὰ ἐμπιστεύωνται οἱ κατὰ καιροὺς Μητροπολίται καὶ Ἀρχιερεῖς. Διὰ τὸ ἀνύποπτον ὅμως, πρέπει νὰ ἔχουν καὶ Οἰκονόμους, οἵτινες κατὰ τὴν γνώμην τῶν Ἐπισκόπων νὰ διοικοῦσιν ἅπαντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐσοδά τε καὶ ἐξόδα. Καὶ δρα τὸν λή. καὶ μά. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Γ'.

Τοὺς δὲ τῆς παραιτήσεως λιβελλοὺς, οὐ κατὰ προαίρεσιν οἰκείαν, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνάγκης καὶ φόβου, καὶ τῆς τινῶν ἀπειλῆς ἐπιδοῦναι φησι. Καὶ ἐτέρως δὲ, πρᾶγμα ἐστίν, οὔτε τοῖς τῆς Ἐκκλησίας ἀρέσκον θεσμοῖς, τὸ λιβελλοὺς παραιτήσεων προσάγειν τινὰς τῶν Ἱερουργῶν. Εἰ γὰρ εἰσιν ἄξιοι τοῦ λειτουργεῖν, ἔστωσαν ἐν τούτῳ, εἰ δὲ ἀνάξιοι, μὴ ἀπὸ παραιτήσεως ἐξίτωσαν, κατεγνωσμένοι δὲ μᾶλλον ἐπὶ πράγμασιν, ὧν ἂν τις πολλὴν ποιήσαιτο τὴν καταβολήν, ὡς ἔξω τε ἐχόντων (4) πάσης ἀκολουθίας. Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. Σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν Κυρίῳ προσαγορεύει.

Ἑρμηνεία.

Ὁ προρηθείς Ἐπίσκοπος Πέτρος φαίνεται, ὅτι ἔδωκε καὶ παραιτήσιν ἔγγραφον, ὅτι παραιτεῖται τὴν Ἐπαρχίαν του. Περὶ τούτου οὖν ὁ παρῶν Κανὼν λέγει, ὅτι τὴν τοιαύτην παραιτήσιν δὲν ἔδωκεν αὐτὸς θεληματικῶς καὶ μὲ τὴν ἐδικήν του προαίρεσιν, ὡς ὁμολογεῖ, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης, ἀπὸ φόβου καὶ φοβερισμοῦ τινῶν, ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν νὰ τὸν κακοποιήσουν. Ἐπειτα δὲ καὶ ἂν τυχὸν θεληματικῶς ἔδωκε τὴν τοιαύτην παραιτήσιν, ὅμως τὸ νὰ δίδουν τινές Ἐπίσκοποι ἔγγραφοὺς παραιτήσεως, ὅτι παραιτοῦνται τὰς Ἐπισκοπὰς καὶ ἐπαρχίας των, τοῦτο δὲν εἶναι ἀρεστὸν εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ταύτῳ εἰπεῖν, ὅτι εἶναι παρὰ Κανόνας καὶ ἄτοπον· διότι, εἰ μὲν οἱ Ἐπίσκοποι αὐτοὶ εἶναι ἄξιοι νὰ ἔχουν τὴν Ἀρχιερωσύνην, ἃς μένουσιν εἰς αὐτὴν καὶ ἃς μὴ πα-

(1) Ὁ δὲ Βαλσαμῶν, δὲν ἠξέφρω διὰ ποίαν ἀφορμὴν, λέγει, ὅτι νὰ ᾖται παρόντες εἰς τὴν Σύνοδον, ὅχι οἱ ὑπὸ τὸν Πέτρον Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ οἱ ὑπὸ τὸν Δόμνον. Φησὶ γὰρ, δικασθῆτω παρὰ σοὶ, καὶ τοῖς ὑπὸ σὲ Ἐπισκόποις, εἰς καιρὸν ὁποῦ ὁ Κανὼν λέγει διὰ τοὺς Ἐπισκόπους αὐτοῦ, τοῦ Πέτρου δηλ.

(2) Οὕτω καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἔγραψεν εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἀρῶν συναχθεῖσαν Σύνοδον, ὅτι παραιτεῖται καὶ δὲν θέλει νὰ ᾖται ὡς Κριταὶ εἰς τὴν Σύνοδον ὁ Θεόφιλος Ἀλε-

ξανδρείας, ὁ Ἀνάκιος, ὁ Σευηριανὸς καὶ ὁ Ἀντίοχος, διατὶ ἦσαν αὐτοὶ καὶ κατηγοροὶ καὶ δικασταί, καὶ ἐχθροὶ του φανεροί, καὶ ὅτι, ἂν αὐτοὶ οἱ τέσσαρες λείψουν ἀπὸ τὴν Σύνοδον, ἔχει νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὴν καὶ νὰ κριθῇ, εἰ δὲ καὶ εἶναι αὐτοὶ κριταί, δὲν θέλει ὑπάγει ποτέ, καθὼς οὔτε ἐκεῖνοι τοὺς εὐγαλαν, οὔτε αὐτὸς ὑπῆγε (σελ. 332. τοῦ α. τόμ. τῶν Συνοδικῶν).

(3) Ἐν ἄλλοις, κακῶν.

(4) Ἐν ἄλλοις, τρεχόντων.

παιτούνται, ὅχι καὶ εἶναι ἀνάξιοι, ὡς μὴ εὐγαίνουσι ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των, ὡς τάχα παραιτούμενοι, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς κατακεκριμένοι διὰ ἄτοπα, ὅπου ἔκαμαν (1), τὰ ὅποια ἤθελε κατηγορήσει μεγάλως τινὰς, ὡς ἐξω ὄντα πάσης ἀκολουθίας τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἤτοι ὡς πάντα παράνομα καὶ ἀκάνονιστα (εἰ δὲ ταῦτα ἤθελε κατηγορήσει τινὰς, πρόδηλον ὅτι ὡς φανερῶς προχθέντα, καὶ ὡς ἐγνωσμένα εἰς αὐτὸν, καὶ μαρτυρούμενα παρ' ἄλλων, ἤθελε τὰ κατηγορήσει· οὐδεὶς γὰρ τὰ ἀγνωστα καὶ κρύφια κατηγορεῖ). Εἰ δὲ τοῦτο, ἐπεταὶ ἐξ ἀντιδιαστολῆς, ὅτι δύναται ὁ Ἐπίσκοπος νὰ παραιτηθῆται καὶ χωρὶς νὰ κατακριθῆ φανερά· ὅταν δηλαδὴ, ἢ πρὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης, ἢ καὶ μετὰ τὴν Ἀρχιερωσύνην ἤθελε πράξει κρυφίως κἀνὲν ἀμάρτημα κωλυτικὸν καὶ καθαιρετικὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης, τὸ ὅποσον ἐξομολογηθεὶς εἰς πνευματικὸν Πατέρα, καὶ ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδήσεως, ὁμοῦ μὲ τὴν Ἱεροπραξίαν τῆς Ἀρχιερωσύνης, παραιτεῖται καὶ τὴν Ἐπισκοπὴν. Καὶ ὅρα τὸν θ'. τῆς α. καὶ τὴν ἐπιστολὴν τῆς γ' καὶ τὸν ις'. τῆς α. β'.

Τοῦ αὐτοῦ, τοῖς κατὰ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν Ἐπισκόποις.

ΚΑΝΟΝ Δ'.

Παντὸς τοῦ χρησίμου καὶ ἀναγκαίου πρὸς οἰκοδομὴν τῶν λαῶν, τελούντος δὲ εἰς ὑπόληψιν τῶν Ἁγίων Ἐκκλησιῶν, φροντίδα ποιῆσθαι χρὴ. Γέγραπται γάρ, ὅτι, «εὐλαβεῖς ποιεῖται τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ». [Λευιτ. ιε'. 31.] Μοναστηρίων τοίνυν Πατέρες τῶν κατὰ τὴν Θηβαίων ἐπαρχίαν, ἄνδρες εὐτεβεῖς καὶ οὐκ ἰσχυράτων ἔχοντες πολιτείαν, ἐλθόντες ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐρωτώμενοί τε παρ' ἐμοῦ τὴν κατάστασιν τῶν αὐτῶτε Μοναστηρίων, ἐδίδασκον ὅτι σκανδαλίζονται πολλοὶ διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν. Νεωστὶ γεγαμηκότες τινὲς καὶ οἷον ἐξ αὐτῶν καταβάντες τῶν νυμφῶνων, συναρπάζουσι τινὰς τῶν θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, καὶ οὐδενὸς τάχα που τὰ κατ' αὐτοὺς καταγγέλλοντος, χειροτονοῦνται Κληρικοὶ, ἤγουν Προσβύτεροι. Ἄλλοι δὲ τινὲς ἐξ αὐτῶν τῶν Μοναστηρίων ὡς ἄτακτοι ἐκβαλλόμενοι, πάλιν ὑποτρέχουσι τὰς χειροτονίας, καὶ γενόμενοι Κληρικοὶ, εἰσέρχονται καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Μοναστηρίοις, ὅθεν ἐκβέβληνται. Καὶ βούλονται προσφέρειν καὶ ὅσα Κληρικοῖς ἔθος πληροῦν, καὶ ταῦτα δρᾶν, ὡς καὶ τινὰς τῶν εἰδόντων αὐτοὺς παραιτεῖσθαι καὶ τὰς συνάξεις, καὶ μὴ ἀνέχεσθαι κοινωνεῖν, λειτουργούντων ἐκείνων. Ἐπειδὴ τοίνυν πρὸς οἰκοδομὴν, ὡς ἔφην, τῶν λαῶν πάντα χρὴ πράττεσθαι παρ' ἡμῶν, ἐπιτηρεῖτω ταῦτα ἡ θεοσέβεια ὑμῶν, καὶ εἰ μέλλοι τις χειροτονεῖσθαι Κληρικὸς, περιεργαζέσθω τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ πόττερον ποτε, γαμετὴν ἔχει ἢ οὐ, καὶ πῶς καὶ πότε ἠγάγετο, καὶ εἰ ἀπέσχοιτο, καὶ εἰ μὴ τις ἐστὶ τῶν ἐκβεβλημένων, ἢ παρ' ἑτέρου θεοσεβέστατου Ἐπισκόπου, ἢ ἐκ Μοναστηρίου, καὶ τότε χειροτονεῖσθω, ἀδιάβλητον εὐρεθέντα. Τηρήσωμεν γὰρ οὕτω καθαρὸν καὶ τὸ ἑαυτῶν συνειδὸς, καὶ ἀδιάβλητον τὴν ἱεράν καὶ σεπτὴν λειτουργίαν.

Ἑρμηνεία.

Τὸ μὲν προϊμῖον τῆς παρούσης ἐπιστολῆς λέγει, ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς πρέπει νὰ φροντίζουσι διὰ κάθε πρᾶγμα ἀναγκαῖον καὶ χρήσιμον, τόσον εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὠφέλειαν τοῦ λαοῦ, ὅσον καὶ εἰς τὴν καλὴν ὑπόληψιν καὶ δόξαν τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν, ταῦτ' οὖν εἰπεῖν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ Κληρικῶν. Διότι εἶναι γεγραμμένον, «εὐλαβεῖς ποιεῖτε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ.» Ἀκολουθῶς δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἀναφέρει εἰς τοὺς Ἐπισκόπους, ὅτι μερικοὶ Πατέρες Θηβαῖοι, θαυμαστοὶ καὶ ἐνάρετοι ἄνδρες, ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ ἐρωτηθέντες παρὰ τοῦ Ἁγίου περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐκεῖσε Μοναστηρίων, ἐδιηγήθησαν εἰς αὐτὸν, ὅτι μερικοὶ νεωστὶ ὑπανδρευόμενοι ἀπατῶσι κατὰ συναρπαγὴν τοὺς Ἀρχιερεῖς, καὶ χειροτονοῦσιν αὐτοὺς Κληρικοὺς καὶ Ἱερεῖς, χωρὶς νὰ φανερώσῃ τινὰς εἰς αὐτοὺς προτοῦ τὴν τῶν τοιούτων πολιτείαν καὶ ζωὴν. Καὶ ὅτι ἄλλοι πάλιν διωκόμενοι ἀπὸ τὰ Μοναστήρια των διὰ τὰς ἀταξίας των, μὲ τρόπον ἀπατηλὸν χειροτονοῦνται, καὶ πάλιν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ ἴδια Μοναστήρια, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐδιώχθησαν, καὶ θέλουσι νὰ λειτουργοῦν εἰς αὐτὰ, καὶ τὰς

(1) Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεῖος Χρυσόστομος διορίζει νὰ παραιτοῦνται ἀπὸ τὴν Ἱερωσύνην καὶ ἐκείνοι ἀκόμη οἱ Ἱερωμένοι ὅπου δὲν ἐλεγχθοῦν φανερά, διὰ τὰ κρυφὰ ἀμαρτήματα ὅπου ἔκαμαν οὕτω γράφων (λόγ. γ'. περὶ Ἱερωσ.) «Ἐχρῆν δὲ, οἶμαι, τσαύτην τοῦ πράγματος ἔχειν εὐλάβειαν, ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν ἐκφυγεῖν τὸν ὄγκον, καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι ἐν αὐτῇ, μὴ περιμένειν τὰς παρ' ἑτέρων κρίσεις, εἴ ποτε συμβαίη ἀμάρτημα καθάρσειν ἱκανὸν ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ προλαβόντα ἐκβάλλειν ἑαυτὸν τῆς ἀρχῆς. Οὕτω μὲν γὰρ καὶ ἔλιον ἐπισπάσασθαι παρὰ Θεοῦ εἰδος ἦν. Τὸ δὲ ἀντέχεσθαι παρὰ τὸ πρότερον τῆς ἀξίας πάσης ἑαυτὸν ἀποστερεῖν, συγγνώμη ἐστὶ, καὶ μᾶλλον ἐκκαλεῖν τοῦ Θεοῦ τὴν ὁ-

γὴν, δεῦτερον χαλεπώτερον προσθέντα πλημμέλημα.» Ἐπειδὴ, λέγω, ταῦτα γράφει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ἵνα μὴ ἀντινομία καὶ μάχη ἀκολουθῆ μεταξύ τῶν τοῦ Πνεύματος, πρέπει νὰ προσυπακούεται, ὅτι οἱ τῆς Ἱερωσύνης ἐκβαλλόμενοι νὰ μὴ ᾔναι μόνον κατακεκριμένοι ἀπὸ τὸν λαὸν διὰ ἀμαρτήματά των φανερά, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν συνειδήσιν των διὰ ἀμαρτήματά των κρυφὰ, καθὼς λέγει ὁ χρυσοῦς οὗτος Ἅγιος, ταῦτ' οὖν εἰπεῖν, νὰ παραιτοῦνται καὶ πρὸ Συνοδικῆς διαγνώσεως, προστιθέντες αἰεὶ εἰς τὸ τῆς παραιτήσεως τῶν γράμμα, ὅτι ὑπὸ τῆς συνειδήσεως των ἐλεγχόμενοι, διὰ τὴν ἀναξιοτήτά των, παραιτοῦν. Καὶ ὅρα ἐν τῷ τέλει τῆς βίβλου τὸν κανονικὸν τύπον τῆς παραιτήσεως.

ἄλλας ἱεροπραξίας νὰ κάμνουν, τὰς ἀνηκούσας εἰς τοὺς Ἱερεῖς, ὥστε ὁποῦ ἐκ τούτου, μερικοὶ ἀδελφοί, γινώσκοντες τὴν φαύλην πολιτείαν αὐτῶν, ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τὰς λειτουργίας των καὶ δὲν τὸ ὑπομένουν νὰ κοινωνοῦν παρ' αὐτῶν. Ὅθεν, ἐπειδὴ, ὡς προεῖπον, χρέος ἔχομεν νὰ πράττωμεν τὰ εἰς οἰκοδομὴν τῶν λαῶν συντείνοντα, ἃς προσέχη εἰς αὐτὰ ἡ ἐδική σας θεοσέβεια, ὃ Ἐπίσκοποι, καὶ ὅταν θέλῃ τινὰς νὰ χειροτονηθῇ, περιεργάζεσθε τὴν ζωὴν του, καλὴ εἶναι ἢ κακὴ, καὶ ἂν ἔχη γυναῖκα ἢ ὄχι, καὶ πῶς καὶ πότε ἐπῆρεν αὐτήν, καὶ ἂν ἐχώρισεν ἀπὸ τὴν σαρκικὴν μίξιν αὐτῆς· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀπέσχετο (1), καὶ ἂν δὲν ᾔναι διωγμένος ἀπὸ Μοναστήριον, ἢ ἄλλον Ἐπίσκοπον, καὶ ἄρ' οὐ ταῦτα ἐξετάσετε καὶ εὐρήτε αὐτὸν ἀκατηγόρητον, τότε νὰ τὸν χειροτονητε, διατι μὲ τὴν τοιαύτην δι' ἐξετάσεως χειροτονίαν, καὶ τὴν ἐδικὴν μας συνείδησιν θέλομεν φυλάξει καθαρὰν, καὶ τὴν θεῖαν Ἱερωσύνην ἀκατηγόρητον. Ὅρα καὶ τὸν π'. Ἀποστολικόν.

ΚΑΝΩΝ Ε΄.

Τῆς δ. ιγ'. ἢ δ'. τῆς ἐν Νεοκαισ. ιβ'. Ἐάν δὲ χωρισμὸν ὑπομένωσί τινες, ἐπιτιμηθέντες πταισμάτων ἕνεκα, εἶτα μέλλοντες τελευτᾶν, κατηχούμενοι ὄντες, βαπτίζεσθωσαν, καὶ μὴ ἀποδημείωσαν τῶν ἀνθρώπων, ἀμέτοχοι τῆς Χάριτος, ἤγουν ἀκοινωνήτοι. Δοκεῖ γὰρ προσέχειν καὶ τοῦτο τοῖς τῆς Ἐκκλησίας θεσμοῖς.

Ἑρμηνεία.

Ὁ παρῶν Κανὼν διορίζει, ὅτι ἂν τινες κατηχούμενοι, διὰ ἀμαρτήματα ὁποῦ ἔπραξαν, ἐπιτίμιον ἔλαβον διὰ νὰ χωρισθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ προσευχομένους κατηχουμένους, καὶ ἔξω τοῦ Νάρθηκος νὰ ἐξωσθοῦν· οὗτοι, ἂν κινδυνεύουν νὰ ἀποθάνουν, ἃς βαπτίζονται, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνουν ἀμέτοχοι τῆς θείας χάριτος τοῦ Βαπτίσματος καὶ ἀκοινωνήτοι, ἤτοι χωρὶς νὰ λάβουν καὶ τὴν μετὰ τῶν πιστῶν κοινωνίαν ἐν ταῖς προσευχαῖς, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν Μυστηρίων· φανερόν γὰρ εἶναι, ὅτι οὗτοι εὐθὺς ὁποῦ βαπτισθοῦν, πρέπει καὶ νὰ κοινωνήσουν τὰ θεῖα Μυστήρια, ἐπειδὴ τοῦτο τὸ νὰ βαπτίζονται οἱ κατηχούμενοι ἐν κινδύνῳ θανάτου (2) καὶ τὸ νὰ κοινωνοῦν ἄρ' οὐ βαπτισθῶν, οἰκτεῖον καὶ ἀρμόδιον εἶναι εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ταῦτὸν εἰπεῖν, εἶναι νόμιμον καὶ κανονικόν. Καὶ ὅρα τὸν ιγ'. καὶ ιδ'. τῆς δ. καὶ τὸν ιβ'. τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ὁ ἐν Ἀγίοις Πατὴρ ἡμῶν Γεννάδιος ἦτον ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Λέοντος τοῦ μεγάλου (ὅστις καὶ Μακέλλης ἐπωνομάζετο). Πρεσβύτερος δὲ ὢν πρότερον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας (3), προεβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἔτει 458. (4), μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀνατολίου, τοῦ ἐν τῇ δ'. Συνόδῳ παρόντος ποιήσας δὲ Οἰκονόμον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων Μαρκιανόν, τὸν ἐκ τῆς τῶν Καθαρῶν Ὁρησκείας, πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐπιστραφέντα, ἐπρόσταξε νὰ μοιράζωνται δι' αὐτοῦ τὰ προσφερόμενα εἰς κάθε Ἐκκλησίαν οἱ Κληρικοὶ τῆς κάθε μιᾶς Ἐκκλησίας, καὶ ὄχι νὰ τὰ λαμβάνῃ ὅλα ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, ὡς ἦτο

(1) Τοῦτο φαίνεται νὰ λέγῃ ὁ Ἅγιος, κατὰ τὴν συνήθειαν ὁποῦ εἶχον οἱ ἐν τῇ Λιβύῃ καὶ ταῖς Βαρβαρικαῖς χώραις εὐρισκόμενοι Ἱερωμένοι, τὸ νὰ ὑπόσχωνται δηλ. νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τὴν σαρκικὴν μίξιν τῶν γυναικῶν τους, ὅταν ἐμελλον νὰ χειροτονηθοῦν· καθὼς περὶ τούτου ἀναφέρουν ὁ γ'. δ'. λγ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ, καὶ ὁ ιβ'. καὶ λ'. τῆς ς'. ἐπειδὴ καὶ εἰς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Λιβύης στέλλει καὶ τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν. Σημειώσαι ὅμως ὅτι τὸ, ἀπέσχετο, οὐχ εὐρίσκεται, οὔτε εἰς τὰς Πανδέκτας, οὔτε ἐν τῷ β'. τόμ. τῶν Συνοδικῶν, οὔτε ἐν τῇ ἱρμηνείᾳ τῶν Κανόνων τοῦ Βαλσαμῶνος, ἀλλ' ἐν παλαιοῖς χειρογράφοις Κώδῃξιν ὀρθογράφου καὶ καλλιγράφου χειρὸς πονήμασι. Καὶ τοῦτο δὲ σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἀγκαλὰ καὶ ὁ θεῖος Κύριλλος ἐνταῦθα λέγῃ ταῦτα περὶ τῶν ἀνάξιων Ἱερέων, καθὼς καὶ ὁ Ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἐλέγχει πολλάκις τὸν ἀνάξιον Ζώσιμον, λέγων αὐτῷ· εἶργε τοῖνον, εἶργε σαυτὸν τοῦ θεοῦ θυσιαστηρίου, μήποτε σκηπτὸς κατὰ τῆς σῆς χωρήσει κεφαλῆς (ἐπιστολ. φο'). ὅμως οἱ χριστιανοὶ ἀδιακρίτως πρέπει

νὰ μεταλαμβάνουν τὰ θεῖα Μυστήρια καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνάξιους Ἱερεῖς, ἐπειδὴ ἡ ἀναξιοῦς τῶν Ἱερέων εἰς αὐτοὺς δὲν βλάπτει τίποτε, καθὼς ὁ αὐτὸς Ἰσίδωρος εἰς μερικὰς ἐπιστολάς του τοῦτο λέγει, πρὸς ἐκείνους ὁποῦ ἐσκανδαλίζοντο καὶ δὲν ἤθελαν νὰ μεταλαμβάνουν ἀπὸ τὸν ἀσελγῆ Ζώσιμον. Φέρει δὲ καὶ παραδείγματα τὸν Βαλαάμ καὶ τὸν Καϊάφαν, οἵτινες καὶ ἀνάξιοι ὄντες προεφῆτευσαν, καὶ τὸν Ἥλιαν ὁποῦ ἐλάμβανε τροφήν διὰ μέσου τοῦ ἀκαθάρτου κόρακος (ἐπιστολ. φξθ'). Ὅρα καὶ τὴν ὑπόσημ. τοῦ α. τοῦ Νηστευτοῦ ἐκ τῶν ἐπιγραφόμενων.

(2) Ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ λέγει ὁ Βαλσαμῖον, ὅτι νόμιμον καὶ κανονικὸν ἐννοεῖ ὁ Κανὼν ἐδῶ, τὸ νὰ μὴ στέκωνται οἱ κατηχούμενοι, ἢ οἱ ἐπιτιμώμενοι, μαζῇ με τοὺς πιστοὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ νὰ συμπροσεύχωνται ἐν ὅλῃ τῇ λειτουργίᾳ, τὸ ὅρθον μὲν εἶναι καθ' ἑαυτὸ, ἀνάρμοστον δὲ καὶ ἀκατάλληλον, ὅσον εἰς τὴν ἐννοίαν καὶ σύμφρασιν τοῦ Κανόνος.

(3) Ἰσίδωρος ὁ Ἀναγνώστης ἐν βιβλ. α. σελ. 533.

(4) Ὁ Κάβε ἐν τόμῳ 1. σελ. 447.

συναχθείσης, τῷ δεσποτικῷ τούτῳ νόμῳ συνάδει ὁ περὶ τούτου Κανὼν, ὃς ἡμῖν σαφῶς οὕτως λέξειν αὐταῖς ἐκπεφώνηται· «Εἰ τις Ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιο, καὶ εἰς πράσιν καταγάγοι τὴν ἀπρατον χάριν, καὶ χειροτονήσῃ ἐπὶ χρήμασιν Ἐπίσκοπον, ἢ Πρεσβύτερον, ἢ Διάκονον, ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῷ Κλήρῳ καταριθμουμένων, ἢ προβάλοιτο ἐπὶ χρήμασιν Οἰκονόμον, ἢ Ἐκδικον, ἢ Παράμονάριον, ἢ ὅπως τινὰ τοῦ Κλήρου, δι' αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν, ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας, ἐλέγχθῃς, κινδυνευέτω περὶ τὸν οἰκείον βαθμὸν, καὶ ὁ χειροτονοῦμενος μηδὲν ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας, ἢ τοῦ φροντισματος, οὐ περ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. Εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανῇ τοῖς αἰσχροῖς τούτοις καὶ ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ οὗτος, εἰ μὲν Κληρικὸς εἴη, τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ, εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μονάζων, ἀναθεματιζέσθω». Κάλλιστα καὶ λίαν εὐσεβῆ τοῦ Κανόνος τῶν ἁγίων Πατέρων ὑπάρχει τὰ παραγγέλματα, πᾶσαν ἔφοδον σατανικὴν καὶ πᾶν ἐπιχείρημα διαβολικόν, κατὰ τῆς πνευματικῆς φερόμενον δωρεᾶς, ἀπωθούμενά τε καὶ ἀνακόπτοντα. Οὐ βούλεται γὰρ οὐδαμῶς διὰ χρημάτων γίνεσθαι τῆς χειροτονίας τὴν προβολήν, ἢ ὑποδέχεσθαι, οὔτε παρὰ τοῦ ταύτην ἐνεργοῦντος, οὔτε παρὰ τοῦ τῆς χειροτονίας τὴν προβολήν ὑποδεχομένου, ἀλλ' οὐδὲ πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς χειροτονίας, οὐδὲ μετὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χειροτονίας (1), ὑπὲρ τῆς χειροτονίας δίδοσθαι χρήματα συγχωρεῖ· καθόλου γὰρ τὴν ἐπὶ τῷ πράγματι τούτῳ δωροδοκίαν ἀπέφησεν. Ὁμῶς ἐπειδὴ νῦν, καίτοι προδήλως τούτων κεκωλυμένων, ἐφωράθησαν τινες κατὰ τὴν Γαλατῶν ὀλιγωροῦντες καὶ παραβαίνοντες δι' αἰσχροκέρδειαν καὶ φιλαργυρίαν τὰ σωτήρια ταῦτα καὶ φιλόανθρωπα παραγγέλματα, εὐ-
 ἔχειν ἔδοξε καὶ ἡμῖν, αὐτὰ ταῦτα πάλιν ἀνανεώσασθαι μετὰ τῆς ἁγίας Συνόδου τῆς ἐνδημούσης ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευσῶσῃ νῆα Ρώμῃ, ὥστε δίχα πάσης ἐπινοίας, καὶ πάσης προφάσεως, καὶ παντὸς σοφισμοῦ τὴν ἀσεβῆ καὶ βδελυρὰν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐπεισελοῦσαν συνήθειαν ταῖς ἁγιωτάταις Ἐκκλησίαις, παντελῶς ἐκτεμεῖν, ἵνα ἀληθῶς ἀκκηλεύτου καὶ καθαρῶς παρὰ τῶν Ἀρχιερέων τῆς ἐπὶ τῶν χειροτονοῦμένων ἀναρρήσεως γινομένης, ἀνωθεν ἢ τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάρις ἐπιφοιτᾷ. Ὡς νῦν γε, οὐκ οἶδα, εἰ διὰ χρημάτων τὴν προβολὴν ποιουμένων, καὶ οὐ τῆς χειρὸς καθαρῶς ἐνεργούσης, ἐπιφοιτᾷ τῷ προχειριζομένῳ κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ κηρύγματος, καὶ οὐχὶ συστέλλεται μᾶλλον ἢ τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάρις. Ἴσθι τοίνυν τὰ πάντα, θεοσεβέστατε· πάντα τὸν ὄντινα οὐκ ἀλισχόμενον, ἐπὶ τοιούτῳ τινὶ Ἐπίσκοπον, ἢ Χωρεπίσκοπον, ἢ Περιοδευτὴν, ἢ Πρεσβύτερον, ἢ Διάκονον, ἢ ἄλλον ὄντινα δῆποτε τοῦ Κανόνος, ἢ λαϊκόν, κοινῶ δόγματι τῶν Ἀρχιερέων κατακεκρίσθαι καὶ κοινῇ ψήφῳ. Καθῶς περὶ τούτου καὶ ὁ τῶν ἁγίων Πατέρων Κανὼν φθάσας διαλαλεῖ· δεῖ γὰρ εἶναι χάριν τὴν χάριν, καὶ μηδαμοῦ παρ' αὐτῇ μεσιτεύειν ἀργύριον. Ἔστω τοίνυν καὶ ἔστιν ἀποκήρυκτος, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ λειτουργίας ἀλλότριος, καὶ τῇ κατάρξῃ τοῦ ἀναθέματος ὑποκείμενος, ὃ, τε ταύτην κτᾶσθαι διὰ χρημάτων οἰόμενος, καὶ ὁ ταύτην παρέχειν ἐπὶ χρήμασιν ὑπισχνούμενος, εἴτε Κληρικὸς, εἴτε λαϊκὸς εἴη, κἂν ἐλέγχοιτο, κἂν μοι ἐλέγχοιτο τοῦτο ποιεῖν· οὐ γὰρ οἶόν τε συμβιβασθῆναι ποτε τὰ ἀσύμβικτα, οὐδὲ Θεῷ συμφωνῆται τὸν Μαμωνᾶν, ἢ τοὺς τούτῳ δουλεύοντας δουλεῦσαι Θεῷ. Δεσποτικὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἀπόφασις ἀναμφίλεκτος. «Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεῦσαι καὶ Μαμωνᾶν. Τούτοις ἐπιθροῦντες ἡμεῖς κατὰ δύναμιν καὶ τούτοις ὑπέικοντες, μετὰ τοῦ ταῦτα φήσαντος, κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα παρανομοῦντων τὴν ἀπόφασιν πεποιήμεθα. Φροντισάτω δὲ καὶ ἡ σὴ δειότης ταῦτα διὰ πάσης φυλακῆς ποιουμένη, ὅπως καταστήσῃ δι' ἀντιγράφων, καὶ τοῖς ὑπὸ σὲ θεοφιλεστάτοις Ἐπισκόποις καὶ Περιοδευταῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἵνα ἐν ἐνὶ πνεύματι καὶ μιᾷ ψυχῇ, πάντες ὁμοῦ χριστιανοὶ συμφραζόμενοι, κατὰ τοῦ κοινοῦ δυσμενοῦς ἰσχύσωμεν, σὺν Θεῷ, ταύτην ὑπ' ἐκείνου φυτευθεῖσαν ἐν ἡμῖν τῆς φιλαργυρίας ρίζαν, ἅμα πᾶσιν αὐτοῖς τῶν κακῶν τοῖς βλαστήμασιν ἐκτεμεῖν. Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητά προσαγορεύομεν. Ἐρωμένως ἐν Κυρίῳ ὑπερέυχου ἡμῶν, θεοφιλέστατε ἀδελφέ. Τούτῳ τῷ ἐπιστολιμαίῳ λόγῳ, σὺν αὐτῷ δὴ τῷ Γενναδίῳ, ὑπέγραψαν καὶ ἐβδομήκοντα τρεῖς Ἐπίσκοποι (ἢ ὀγδοήκοντα καὶ εἰς).

Ἑ ρ μ η ν ε ἰ α.

Ἡ παροῦσα ἐπιστολὴ προοιμιάζει ἐξ αὐτῶν τῶν σπλάγγων τοῦ λόγου. Ρητὸν γὰρ τοῦ Εὐαγγελίου προφέρει, εἰς αὐτὴν ἀμέσως ἀποτεινόμενον τὴν ὑπόθεσιν καὶ τὸ τέλος, διὰ τὸ ὅποιον αὕτη συνετέθη καὶ ἀπεστάλη. Λέγει γὰρ ὅτι ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ὑμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐκείνην τὴν ἐντολὴν ὅπου ἔδωκεν εἰς τοὺς ἱερούς τοῦ Ἀποστόλου καὶ μαθητάς, ὅταν τοὺς ἔστειλεν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, δηλ. τὸ νὰ δίδωσιν αὐτοὶ εἰς τοὺς ἄλλους δωρεὰν καὶ χάρισμα ἐκείνην τὴν δωρεὰν καὶ χάριν ὅπου ἔλαβον ἀπὸ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτὴν νὰ μὴ πάρουν χάλκωμα, ἢ ἀτῆμι, ἢ χρυσάφι, ἢ ἄλλο κἀνένα πρᾶγμα ὑλικόν καὶ γήϊνον (διότι τὰ ὑλικά καὶ φθαρτὰ πρᾶγματα δὲν ἔμπορουν ποτε νὰ ἦναι μισθὸς καὶ πληρωμὴ τῶν οὐρανίων καὶ ἀφθάρτων τοῦ πνεύματος χαρισμάτων), ἐκείνην, λέγω, τὴν ἐντολὴν ὅπου ἔδωκεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους τότε, αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἔδωκε διὰ μέσου τῶν Ἀποστόλων καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς διαδόχους τῶν Ἀποστόλων, Πατριάρχας καὶ Ἀρχιερεῖς, καὶ πρέπει καθῶς ἐκεῖνοι τὴν ἐφύλαξαν ἀκριβῶς, ἔτσι καὶ ἡμεῖς νὰ τὴν φυλάττωμεν, καὶ νὰ μὴ ζητοῦμεν νὰ σοφίζομεθα μὲ παρεξηγήσεις τὰ ἀσόφιστα καὶ φανερά λόγια τοῦ Κυρίου. Δωρεὰν, εἶπεν ὁ Κύριος, ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἀργυρον, μηδὲ χαλκόν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Ἀπλᾶ καὶ φανερὰ εἶναι τὰ λόγια τῆς ἐντολῆς ταύτης, χωρὶς νὰ ἔχουν κἀνένα δύσκολον νόημα, ὅπου νὰ χρειάζεται ἐξηγήσιν σοφιστικὴν καὶ περίεργον. Ἀπὸ ἐμένα, λέγει, ἐλάβετε τὸ ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης, καὶ εἰ μὲν δι' αὐτὸ ἐπληρώσατε πολὺ ἢ ὀλίγον,

(1) Ἐν ἄλλοις, κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χειροτονίας.

καὶ ἐγὼ τὸ ἐπώλησα εἰς ἐσᾶς, πωλεῖτε καὶ ἐσεῖς αὐτὸ εἰς τοὺς ἄλλους, εἰ δὲ χάρισμα τὸ ἐλάβετε, χάρισμα δότε αὐτὸ καὶ ἐσεῖς. Ποία ἐντολὴ εἶναι φανερωτέρα ἀπὸ αὐτῆν; ἢ ποῖον πρᾶγμα εἶναι ὠφελιμώτερον ἀπὸ αὐτὸ εἰς ἐκείνους ὅπου ὑπακούουσιν; Ἄλλοίμονον ἀληθῶς εἰς ἐκείνους, ὅπου, νομίζουσιν νὰ παίρουν καὶ νὰ δίδουν μὲ ἄσπρα τὴν δωρεάν καὶ χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ εἰς χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας εὐρίσκονται, ὡς ὁ Σίμων ὁ μάγος, καθὼς τοῦ εἶπεν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος. Σύμφωνα δὲ μὲ τὴν ἀνωτέρω δεσποτικὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου εἶναι καὶ ὁ β'. Κανὼν τῆς δ'. Συνόδου, ὅν καὶ ἐκθέτει αὐτολεξεῖ (οὗτινος δὲα τὴν ἐρμηνείαν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ)· τελειώσας δὲ τὸν Κανόνα, λέγει ὁ Ἅγιος, ὅτι κάλλιστα εἶναι τὰ παραγγέλματα τοῦ Κανόνος τούτου, καὶ ἀποβάλλουσι κάθε ἐπιχείρημα διαβόλικόν, ὅπου ἤθελε προτείνει τινὰς· ἐπειδὴ κοινῶς καὶ καθολικῶς ἐμποδίζει τόσον τὸν χειροτονοῦντα, ὅσον καὶ τὸν χειροτονοῦμενον ἀπὸ τὸ νὰ διδῆ καὶ νὰ λαμβάνῃ χρήματα, τόσον διὰ τὰς χειροτονίας, ὅσον καὶ διὰ τὰς προβολὰς (1), τόσον πρὸ τῆς χειροτονίας, ὅσον καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ καὶ μερικοὶ ἐν τῇ Γαλατῶν χώρα (2) ἐφανερῶθησαν παραβλίνοντες διὰ φιλαργυρίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν τὰς σωτηριώδεις ταύτας παραγγελίας, καὶ παίρνοντες χρήματα χειροτονοῦν, διὰ τοῦτο ἐφάνη εὐλογον νὰ ἀνακαινίσωμεν ταύτας μὲ τὴν ἐπιδημοῦσαν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ἁγίαν Σύνοδον, ἵνα ἐκρίζωσωμεν παντελῶς χωρὶς κάμμίαν ἐπίνοιαν, πρόφασιν καὶ σοφισμὸν, τὴν ἀσεβῆ ταύτην συνήθειαν τῆς Σιμωνίας, ἣτις δὲν ἐξεύρω πῶς ἐπεπόλασεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπομένως ἐκ τούτου, ἵνα γενομένων παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως καθαρῶν καὶ χωρὶς χρημάτων τῶν χειροτονιῶν, καταβλίνῃ ἀληθῶς ἀνωθεν εἰς τὸν χειροτονοῦμενον ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἐπειδὴ τῶρα ὅπου γίνονται διὰ τῶν χρημάτων, καὶ οὐ καθαρῶς ἡ χεὶρ τῶν Ἀρχιερέων ἐπιτίθεται καὶ ἐνεργεῖ, δὲν ἤξεύρω (3) ἀνίσως καταβλίνῃ εἰς τὸν χειροτονοῦμενον, καθὼς ἐπεύχεται εἰς αὐτὸν ὁ Ἀρχιερεὺς (4), ἡ τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάρις, καὶ δὲν ἐμποδίζεται μᾶλλον ἀπὸ αὐτόν. Ἠξευρε λοιπὸν, ὦ Θεοσεβέστατε Πάπα, ὅτι εἶναι κατακερμιμένος ἀπὸ τὴν κοινὴν ψῆφον τῶν Ἀρχιερέων, καὶ ἀπὸ τὸν ἀνωτέρω Κανόνα τῆς δ'. κάθε Ἐπίσκοπος ἢ Χωρεπίσκοπος, ἢ Περιουτευτὴς (5), ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ κάθε ἄλλος Κληρικὸς ἢ λαϊκὸς ὅπου διὰ χρημάτων χειροτονηθῆ· διότι ἡ χάρις ἀληθῶς πρέπει νὰ ᾖ χάρις, καὶ ὄχι νὰ μεσολαβῆ εἰς αὐτὴν ἀργύριον. Ἄς ᾖ τὸ λοιπὸν, καὶ εἶναι (6) ἀπόβλητος καὶ ξένος πάσης Ἱερατικῆς ἀξίας καὶ ἐνεργείας, καὶ ὑπεύθυνος εἰς τὴν κατάραν τοῦ ἀναθήματος, τόσον ἐκεῖνος ὅπου νομίζει νὰ ἀποκτήσῃ τὴν τῆς Ἱερωσύνης χάριν μὲ ἀργύρια, ὅσον καὶ ἐκεῖνος ὅπου ὑπόσχεται νὰ δώσῃ ταύτην, εἴτε Κληρικὸς εἶναι εἴτε λαϊκὸς, κἂν φανερωθῆ καὶ ἐλεγχθῆ ὅτι ἄσπρα ἐπῆρε, κἂν δὲν φανερωθῆ (7)· ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμφωνήσουν ποτὲ τὰ ἀτυμφώνητα, ὁ Μαμωνᾶς, ἦτοι ὁ ἀδίκος πλοῦτος μὲ τὸν Θεὸν, καὶ οἱ τῷ Μαμωνᾶ δουλεύοντες μὲ τοὺς δουλεύοντας τῷ Θεῷ, κατὰ τὴν δεσποτικὴν ἀπόφασιν· «Οὐ δύ-

(1) Τὴ διαφέρει ἡ χειροτονία ἀπὸ τὴν προβολήν. ὅρα εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ β'. Κανόνος τῆς δ'.

(2) Γαλάτας ἐδῶ φαίνεται νὰ ὀνομάζῃ ὄχι τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ Δύσει, ἦτοι τοὺς Γάλλους καὶ Φραντσέζους· Γαλάται γὰρ καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ὀνομάζονται, κατὰ τὸν Μελέτιον, σελ. 67. τῆς Γεωγραφίας.

(3) Ὅρα ὅτι δὲν λέγει ἀποφαντικῶς καὶ ὀριστικῶς, ὅτι δὲν καταβλίνει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς τοὺς μὲ χρήματα χειροτονοῦμενους, ἀλλὰ ἀπορητικῶς καὶ ὄλιως διστακτικῶς, διὰ νὰ δείξῃ μὲ τοῦτο, ὄχι πῶς δὲν λαμβάνουσι Πνεῦμα Ἅγιον οἱ ἐπὶ χρήμασι χειροτονοῦμενοι, ἀπαγε! ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Χρυσόστομον, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον οὐ πάντας χειροτονεῖ, διὰ πάντων δὲ ἐνεργεῖ, καὶ τῶν ἀναξίων δηλαδὴ, ἀλλὰ διὰ νὰ δείξῃ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Σιμωνιακοῦ ἁμαρτήματος.

(4) Λέγει γὰρ ὁ Ἀρχιερεὺς μεγαλοφώνως χειροτονῶν τὸν χειροτονοῦμενον· «Εὐξώμεθα σὺν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα ἔλθῃ ἐπ' αὐτὸν ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος»

(5) Περὶ τοῦ Περιουτευτοῦ ὅρα τὴν ὑπόσημ. τοῦ νζ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ.

(6) Μερικοὶ Ἱεροκατήγοροι, οἱ λέγοντες, ὅτι τῶρα δὲν εἶναι Ἱερωσύνη, μὲ τὸ νὰ χειροτονοῦνται οἱ περισσώτεροι μὲ ἀργύρια, ἐπιστηρίζονται εἰς τὰ λόγια ταῦτα τοῦ Ἁγίου, καὶ λέγουσιν, ὅτι ὄχι μόνον λέγει ὁ Ἅγιος, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν Σύνοδος, ὅς ᾖ ἡ ἀπόβλητος ὁ τοιοῦτος, παρὰ τῆς Συνόδου δηλ. διὰ προστακτικοῦ ρήματος ὁμιλῶν, τὸ ὅποιον χωρὶς μεσιτείαν τοῦ β'. προσώπου εἶναι ἀσύστατον κατὰ τοὺς γραμματικούς, ἀλλὰ προσθέτει καὶ τὸ, εἶναι ἀπόβλητος, καὶ χωρὶς νὰ καθαιρεθῆ δηλαδὴ ἀπὸ ἄλλους. Ἀλλὰ ἀκουσάτωσαν, ὅτι τὸ μὲν ὅς ᾖ ἡ ἐννοεῖται, ὅτι νὰ γένη ὁ τοιοῦτος ἐνεργεῖα καὶ κατὰ τὴν ποιήν ἀπόβλητος

παρὰ τῆς διεκδικούσης Συνόδου τοὺς θείους Κανόνας, τὸ δὲ εἶναι, ἐννοεῖται, ὅτι εἶναι ἀπόβλητος δυνάμει καὶ κατὰ τὴν ἐνοχήν· ἐπειδὴ, ἂν καὶ τὰ δύο ᾖσαν ταυτοσῆμαντα, τὸ ὅς ᾖ ἡ ἐννοεῖται καὶ τὸ εἶναι; ἢ τὸ εἶναι, εἰ ἐχρηιάζετο καὶ τὸ ὅς ᾖ ἡ ἐννοεῖται; καὶ τὸ μὲν, μέλλοντος, τὸ δὲ, ἐνεστῶτος, καὶ διὰ τοῦτο ἐναντία ὄντα ἀλλήλοις; Πλὴν ταῦτα λέγοντες, ὅμως ἐκεῖνο σιωποῦμεν, ὅτι ἀληθῶς φοβερὸν εἶναι εἰς τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονοῦντας καὶ χειροτονοῦμενους, τοῦτο ὅπου λέγει ἐδῶ ὁ Ἅγιος ἀποφαντικῶς καὶ ὀριστικῶς, ὅτι εἶναι ἀμέσως ἀπόβλητοι οἱ τοιοῦτοι τῆς Ἱερωσύνης.

(7) Ὅρα ὅτι, ζῆλον ἔχων πολὺν ὁ Ἅγιος νὰ ἐκρίζωσῃ τελείως τὸ κακόν, εἶπε, τὸ κἂν φανερωθῆ, κἂν δὲν φανερωθῆ. Ὁ γὰρ β'. τῆς δ'. ὅν ἀνέφερεν ἀνωτέρω, ἔχει· «Ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας (τὴν Σιμωνίαν δηλ.) καὶ ἐλεγχθεὶς, κινδουνεύτω περὶ τὸν οἰκεῖον βαθμόν.» Ὁμοίως καὶ ὁ Ταράσιος λέγει· «Εἰ δὲ τις ἐλεγχθεὶς χρυσίῳ ταύτην ἀνησάμενος». Ἴσως δὲ τὸ, κἂν μὴ ἐλέγχωτο, θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι κἂν δὲν φανερωθῆ ὁ ποιήσας τοῦτο, μηδὲ καθρέθῃ ἢ ἀναθεματίσθῃ φανερῶς, ἐνοχος ὁμοῦς εἶναι δυνάμει εἰς τὴν καθάρσειν καὶ τὸ ἀνάθεμα, ὥστε ὁ ἀμετανοήτως ἐκ τῆς φοβερᾶς καὶ δυσσεβοῦς ταύτης ἁμαρτίας τελευτήσας, ἀπεκδέχεται τὰς ποινὰς καὶ ἀποφάσεις ἐν τῇ μελλούσῃ ἀπεράντῳ καταδίκῃ, ὅταν ἐνταῦθα ἐνεργῆ αὐτὴν τὴν παρανομίαν, καὶ μείνῃ ἀκαθαίρετος καὶ ἀτιμώρητος, ταύτων εἰπεῖν ἀδιόρθωτος· διότι οἱ θεοὶ λόγοι εἶναι ἀμετάτρεπτοι εἰς τοὺς οὕτω μένοντας διὰ βίου, καὶ μὴ διὰ μετανοίας ἀνορθουμένους. Ἴσως δὲ καὶ τινες ἐνδεεῖς χειροτονοῦντες καὶ χειροτονοῦμενοι ἔχουσι τινὰς ἀπατηλὰς προφάσεις. Ὅσοι δὲ καὶ προσόδους χωρίων καὶ ἄλλων κτήσεων ἔχουσιν, οἱ τοιοῦτοι ἀναισχύτως δυσσεβοῦσι καὶ ἁμαρτάνουσι, καὶ μεγαλύτερα καταδίκη καὶ ἀπαραλόγιστος αὐτοὺς ἀπεκδέχεται.

νασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμωνᾷ, εἰς τὰ ὁποῖα λόγια τοῦ Κυρίου καὶ ἡμεῖς ὀκροῦντες καὶ ὑπκοῦντες, ἐποιήσαμεν τὴν Συνοδικὴν ταύτην ἀπόφασιν κατὰ τῶν ταῦτα ποιούντων Σιμωνικῶν, ὁμοῦ μὲ τὴν βουλὴν καὶ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, τοῦ εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω. Ὅθεν, ὡς ἱερὸς Πάπκ, καὶ ἡ σὴ δσιότης ταῦτα φυλάττουσα ἀκριβῶς, ὡς φροντίση νὰ τὰ φανερώσῃ μὲ τὰ ἴσα τούτων καὶ ἀντίγραφκ εἰς τοὺς ὑποκειμένους αὐτῇ Ἐπισκόπους καὶ Χωρεπισκόπους, καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ὄλους Κληρικούς τε καὶ λαϊκούς· ἵνα μὲ ἓνα πνεῦμα καὶ μὲ μίαν ψυχὴν, ὄλοι ὁμοῦ οἱ Χριστιανοὶ ἀρματωθέντες, νικήσωμεν τὸν κοινὸν ἐχθρὸν διάβολον, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ φυτευθεῖσαν τῆς φυλαργυρίας ρίζαν ἐκρίζώσωμεν μὲ ὄλα τῆς τὰ κάκιστα βλαστήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἓνα εἶναι καὶ ἡ Σιμωνία. Ταῦτα εἰπὼν, χαιρετήσας τὴν μετὰ τοῦ Πάπκα ἀδελφότητα, τελειοῖ τὴν ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν καὶ ὑπεγράφησαν ἅπαντες οἱ σὺν αὐτῷ Ἐπίσκοποι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΗΣΤΕΥΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΠΡΟΔΕΓΟΜΕΝΑ

Ὁ ἐν Ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης, ὁ φερωνύμως καλούμενος Νηστευτῆς, ἤκμαζεν ἐν ἔτει 580. (1), φθάσας τρεῖς Βασιλεῖς, τὸν Ἰουστίνον, Τιθέριον καὶ Μαυρίλιον (2)· συμβουλή δὲ Κόντυχιου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν, εἰς τὸν Κλήρον καταλέγεται καὶ χειροτονεῖται Διάκονος. Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Κόντυχιου, κρατηθεὶς εἰς τὸ χειροτονηθῆναι, οὐκ ἐπέθετο. Ἐπειδὴ δὲ εἶδε φοβερὰν ἔκστασιν, καὶ Ἄγγελους ἤκουσε λέγοντας αὐτῷ νὰ σιωπᾷ καὶ εἰς τοῦτο νὰ μὴ ἀντιτείνῃ, εἰς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχικὸν Ὄρθρον καὶ ἄκων ἀναβιβάζεται, τέταρτος εἰρισκόμενος ἐν τῇ σειρά τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχῶν, τῶν ὀνομαζομένων μὲ τοῦ Ἰωάννου τὸ ὄνομα (3). Πρῶτος δὲ οὗτος ἀρχισε νὰ ἐπιγράφῃ αὐτὸς ἑαυτὸν μὲ τὸν τίτλον τοῦτον, Οἰκουμενικός (4), διὰ τὸν ὁποῖον, μᾶλλον δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν τούτου, ἠκολούθησαν τὰ ἱστορούμενα σιάνδραλα μετὰ τῶν Παπῶν τῆς Ρώμης, Πελαγίου τοῦ β' καὶ Διαλόγου (5). Τόσον δὲ ἀσκησιν καὶ νηστείαν μετεχειρίζετο ὁ ἀοίδιμος, ὥστε ὁποῦ εἰς μὲν ἑξὶ μῆνας δὲν ἔπτε νερὸν, εἰς τοὺς δεκατρεῖς δὲ ἡμισυ χρόνους, καθ' οὓς ἐπατριαρχευσεν, ἄλλο τι δὲν ἔφαγεν, εἰ μὴ γούλαν τοῦ μαρουλίου, ἢ ὀλίγον πεπόνι, ἢ σταφύλι, ἢ σῦκα, καὶ ὕπνον δὲ ὀλιγώτατον καὶ μεματριμένον ἐλάμβανε, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ τὸ τῆς θαυματουργίας χάρισμα θεόθεν ἐκομίσατο ὁ τριτόβιος, καὶ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ (6) καὶ μετὰ θάνατον (7) ποιμάνεας δὲ ὁσίως τὸ ποιμνιον αὐτοῦ μετέστη πρὸς Κύριον ἐν ἔτει 619 (8), καταλιπὼν εἰς ἡμᾶς τοὺς παρόντας Κανόνας, οἵτινες κοινότερον Κανονικὸν τοῦ Νηστευτοῦ ὀνομάζονται (9).

(1) Ὁ Μαρκουάρδος ἐν τῇ χρονολογίᾳ, κειμένη ἐν τῇ βιβλ. τῇ καλουμένῃ Γιοῦρις Γραικορωμάνι, καὶ ὁ Μελίτιος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τόμ. β'. Κεφ. ε'.

(2) Ὁ Συναξαριστῆς ἐν τῇ β'. τοῦ Σεπτεμβρίου, καὶ ὁ Μαρκουάρδος (αὐτόθι).

(3) Ὁ Μαρκουάρδος αὐτόθι.

(4) Ἐλέγετο μὲν καὶ ἐγράφετο καὶ πρὸ τοῦ Νηστευτοῦ ὁ τίτλος οὗτος εἰς τοὺς Πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἄλλων· οὗτος δὲ ἀρχισεν εἰς ἑαυτὸν νὰ τὸν ἐπιγράφῃ. Καὶ ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κη. τῆς δ'.

(5) Ὅρα εἰς τὴν αὐτὴν ὑποσημείωσιν.

(6) Διὰ προσευχῆς αὐτοῦ καὶ τυφλὸν ἰάτρευσε, καὶ στείρας ἐτεκνούσας ἔδειξε, καὶ δαιμονισμένον τοῦ δαιμονίου ἠλευθέρωσε, καὶ ἄλλους ἀσθενεῖς ἐθεράπευσε. Καὶ ὅρα τὸν Συναξαριστὴν.

(7) Φοβερὸν γὰρ θαῦμα ἐπίησε μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐπειδὴ νεκρὸς ὢν, ἐσηκώθη, καὶ ἀντεφίλησε τὸν Ἐπαρχον Νεῖλον, ὅστις ἐπῆγε νὰ τὸν ἀσπασθῇ, κατὰ τὸ σῆθηες, ὡς νεκρὸν, καὶ λόγια τινα εἶπεν εἰς τὸ αὐτὸ του, πάντων βλεπόντων μὲ ἐκπληξιν.

(8) Ἐν τῇ Ὁρολογίᾳ κατὰ τὴν β'. τοῦ Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν καὶ ἐορτάζεται.

(9) Οἱ Κανόνες τούτου τοῦ Νηστευτοῦ, ἀγκαλὰ καὶ δὲν ἐπεκυρώθησαν ἀπὸ τὴν ὑστερον γενομένην Οἰκουμενικὴν ς'. Σύνοδον, τὴν καὶ τοὺς λοιποὺς Κανόνας ἐπικυρώσασαν (δὲν ἤξεύρω διὰ ποίαν ἀφορμὴν) μ' ὄλον τοῦτο ἐπικυροῦνται, ὀρισμένως μὲν ἀπὸ τὸν Βαλσαμῶνα, ἀπὸ τὸν Βλάσταριν, ἀπὸ τὸν Ἀρμενόπουλον, ἀπὸ τὸν Νικηφόρον Χαρτοφύλακα καὶ ἀπὸ τὸν Νικόλαον

Πατριάρχην, ἀορίστως δὲ ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ τοῦ Νηστευτοῦ Κανόνες ἐβάλλοντο. Πολλοὶ γὰρ ἐξωμολογοῦντο καὶ ἐδιορθόνοντο κατ' αὐτὸν, ὄχι μόνον ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Βαλσαμῶνος (καθὼς αὐτὸς οὗτος ὁ Βαλσαμῶν λέγει τοῦτο ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ τελευταίου Κανόνος τοῦ Νικολάου), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς καιροὺς Νικολάου τοῦ Πατριάρχου, ὡς τοῦτο δηλοῦται ἀπὸ τὸν ρηθὲντα τελευταῖον αὐτοῦ Κανόνα. Βί δὲ καὶ ὁ ρηθεὶς αὐτὸς Νικόλαος ἐν τῇ προρρηθῆντι Κανόνι λέγει, ὅτι τὸ Κανονικὸν τοῦ Νηστευτοῦ, πολλῇ συγκαταβάσει χρησάμενον, πολλοὺς ἀπώλεσε, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ νοῆται ἀπλῶς, ἀλλὰ μετὰ προσδιορισμοῦ, ὅτι δηλ. μεταχειρίζεται καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἐπιτιμίων τὴν συγκατάβασιν, ἀλλ' ὄχι καὶ κατὰ τὴν ἱκανοποίησιν ὅπου διορίζει. Ἄν θέλωμεν γὰρ νὰ ἐξετάσωμεν μὲ ὄρθον λογαριασμὸν τὴν ἀλήθειαν, τὸ Κανονικὸν τοῦ Νηστευτοῦ, διὰ τὴν ἱκανοποίησιν ὅπου δίδει, ὄχι μόνον δὲν εἶναι συγκαταβατικὸν, ἀλλὰ (ἀποτολμῶ νὰ εἰπῶ) ὅτι εἶναι κοντὰ εἰς τοὺς φιλοσάρκους καὶ ὀλίγον αὐστηρὸν· διότι περισσύτερον προκρίνει ἓνας φιλόσαρκος νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὰ ὁσια Μυστήρια ἑπτὰ ἢ δέκα ἢ δεκαπέντε χρόνους, καθὼς διορίζουν οἱ Κανόνες τῶν λοιπῶν Πατέρων, παρὰ νὰ ἀπέχῃ μὲν ἀπὸ τὴν Κοινωνίαν τρεῖς μόνους χρόνους, νὰ ξηροφαγῇ δὲ μετὰ τὴν ἐνάτην, καὶ νὰ κάμνῃ διακοσίας ἢ τριακοσίας μετανοίας καθ' ἑκάστην, καὶ ἄλλας σκληραγωγίας νὰ κάμνῃ, καθὼς διορίζει τὸ Κανονικὸν τοῦτο τοῦ Νηστευτοῦ. Ἀληθῶς τότε γίνεται συγκαταβατικὸν καὶ πολλοὺς ἠμπορεῖ νὰ ἀπολέσῃ ἀνίσως οἱ πνευματικοὶ καὶ Ἀρχιερεῖς ὅπου τὸ μετα-